

ESPOON VANHUSNEUVOSTO - ESBO ÄLDRE RÅD
Vanhusneuvoston kokous 7/2015

Pöytäkirja

Aika: 12.11.2015 klo 12.30-15.30

Paikka: Kokoomuksen ryhmätila, Valtuustotalo, Espoontie 5, [Kartalla](#)

Läsnä:

Puheenjohtaja

Olli Männikkö

Jäsenet

Antero Krekola

Heikki Konttinen

Matti Passinen

Marjaterthu Einiö

Börje Eklund

Lasse Hoffman

Irma Ruuskanen-Sere

Esko Meuronen

Juhani Kytö

Marja-Liisa Lahtinen

Leevi Väisänen

~~Brita Pawli~~

Helena Pyhälähti-Räisänen

~~Stig Kankkonen~~

Varajäsenet

Carl-Uno Lindqvist

Kutsutut osallistujat

~~Veikko Simpanen~~

Kristiina Mustakallio

Sihteeri

Niina Savikko

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 12.33.

2. Kokouksen osanottajat, laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todettiin osallistujat sekä kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi. Todettiin että Brita Pawli ja Stig Kankkonen ovat ilmoittaneet poissaolostaan.

3. Työjärjestyksen hyväksyminen

Hyväksyttiin työjärjestys. Lisättiin muihin asioihin Rakennetaan kaikille ryhmän terveiset Meri Matista ja Siikajärven jätevesien puhdistus.

4. Pöytäkirjantarkastajan valinta

Lasse Hoffman valittiin pöytäkirjantarkastajaksi puheenjohtajan lisäksi.

5. Espoon uuden sairaalan (EUS) toiminnallinen suunnittelu (klo 12.45-13.30, 45 min)

Espoon uuden sairaalan projektijohtaja Jorma Teittinen kertoi Espoon uuden sairaalan (EUS) toiminnallisesta suunnitelmasta.

Teittinen kertoi, että Espoon uutta sairaalaa tehdään erityisesti ikääntyneitä varten, asiakaskunta on pääasiassa ikääntyneitä. Jorvin kampukselle tulee uusi päivystyslisärakennus ja Espoon uusi sairaala. Sairaalan koko vastaa Meilahden tornisairaalaa. EUS liittyy yhdyskäytävällä Jorvin sairaalaa. Tavoitteena on läkkäiden hoidon ja kuntoutuksen osaamiskeskus Jorvin kampuksella. Hoitoa ja kuntoutusta annetaan entistä enemmän potilaan kotona. Erilaisten kuvayhteyksien avulla voidaan monipuolistaa ja laajentaa palveluja sairaalan seinien ulkopuolelle.

Espoon uusi sairaala on kotona asumisen tukipalvelu. EUS:n palvelut integroituvat Jorvin kampuksella Jorvin ja HUS:n palveluihin. Päivystysosastolla on muun muassa terapia ja lääkäripalvelut viikon jokaisena päivänä. Kotikuntoutusta lisätään potilaan luonnollisessa ympäristössä. EUS:aan tulee keskitetty palveluohjaus, jossa käsitellään kaikki lähetteet. Tässä yksikössä on tieto sairaalan vapaista paikoista ja asiakkaan tarpeesta. Uutena konseptina EUS:aan tulee valmentajan tehtäväkuva. Valmentajat koordinoivat useita ja monimuotoisia palveluja tarvitsevia potilaiden palveluita. Valmentajat varmistavat kuntoutuksen toteutumisen ja onnistuneen kotiutuksen.

Päivystysosastolla 22 paikkaa, rakennus on valmistunut 10/2015 ja ensimmäiset potilaat tulevat 1/2016.

EUS:ssa on 270 paikkaa, rakennus valmistuu 6-7/2016, ensimmäiset potilaat tulevat

12/2016. EUS:n osastoilla on erilaisia profiileja (ortopedinen kuntoutus, neurologinen kuntoutus, infektio, haavat, psykogeriatría, akuuttihoito = päivystysosasto, saattohoito ja palliatiivinen hoito = Villa Glims), mutta kaikilla osastoilla on myös ns. geneerisiä eli yleisiä paikkoja, jotta osastojen kuormitusta voidaan optimoida. Villa Glimsin toimintamallia harjoitellaan jo nyt Puolarmetsässä.

Keskimääräinen hoitoaika on nyt 22-24 vrk, tulevaisuudessa sitä pyritään selvästi lyhentämään.

Kysyttiin miten sote vaikuttaa uuden sairaalan suunnitteluun? Teittinen olettaa, että olemme etulinjassa tekemässä juuri sitä mitä sotella tavoitellaan: yhteistyötä eri hoidon tasojen välillä. Luultavasti soten tullessa yhteistyö vielä helpottuu.

Kysyttiin ovatko erilaiset tietojärjestelmät ongelma. Teittinen totesi, että ne ovat todellinen ongelma. HUS käyttää Mirandaa, EUS:lla on käytössä Efficca. Kummallakaan ei ole oikeutta kirjata toistensa tietojärjestelmiin. Lyytikäinen totesi, että suurin ongelma ei ole yhteisen potilastietojärjestelmän puuttuminen vaan lainsäädäntö, joka estää perusterveydenhuollon henkilökunnan tekemästä kirjauksia erikoissairaanhoidon näkyymiin. Teittinen kertoi, että ministeriöstä asti on kysytty EUS:n suunnittelun yhteydessä erillislupaa pilottiin kirjata yhteen tietojärjestelmään, mutta lupaa ei myönnetty.

EUS tarjoaa polikliinisia ja kotiin vietäviä palveluita. Siellä on muun muassa terapia-allas, tiloja musiikkiterapialle, muistipoliklinikka ja ryhmäkuntoutusta sekä etäyhteyksiä esim. lääkärin ja kotisairaalan välillä.

HUS:n kanssa yhteistyössä on tehty tukipalvelujen palvelukonseptit ja sopimukset. Erilaisia hoitoketjuja on rakennettu hyvässä yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Kaikki huoneet EUS:ssa ovat yhden hengen huoneita, jossa on yritetty lisätä viihtyvyyttä hotellihuoneen tapaan. Päivystyksessä kaikki huoneet eivät ole yhden hengen huoneita.

Työn alla on muun muassa EUS:n johtamisjärjestelmä. Periaatteena on asiakkuuksien johtaminen, ei niinkään ammattiryhmien johtaminen. Teittinen kertoi että osaamisen kehittämisessä pitää olla saman alan asiantuntemusta. Johtamisessa on kuitenkin muitakin näkökulmia esim. tuotannon ja henkilöstöhallinnollinen johtaminen, joissa profession tuntemuksen sijaan korostuu hyvät johtamistaidot.

Henkilöstösuunnitelma rakentuu johtamisjärjestelmän pohjalle.

Kysyttiin tuleeko Jorvin päivystykseen järjeistämistä, jossa samoja asioita kysytään moneen kertaan ja verikokeita otetaan useaan kertaan saman käynnin aikana. Teittinen kertoi että Espoo ei voi vaikuttaa Jorvin päivystyksen palveluihin, mutta totesi ettei kuvaus kuulostanut ollenkaan järkevältä.

Kysyttiin valmentajan roolista ja vapaaehtoisten käyttämisestä kotiutusprosessista. Teittinen totesi, että moniammatillista ja monitoimijamallia on hyödynnettävä, jotta asiassa onnistutaan. Lyytikäinen totesi, että kotiutuksessa tarvitaan usein osaavaa henkilökuntaa, johon EUS on vastaamassa. Usein lyhyemmät hoitajaksot sairaalassa edellyttävät, että potilaan kotiutuessa jonkin aikaa annetaan paljon palveluja, joita vähennetään kun tarve vähenee. Kysyttiin, että jos potilas kotiutuu hoivakotiin, niin saako EUSn palveluita sinne. Teittinen kertoi, että hoivakodit rinnastetaan tässä suhteessa omaan kotiin, eli kyllä saa.

6. Vanhustenpalvelujen hoiva-asumisen palvelusetelin käytön vakinaistaminen (klo 13.30-14.15, 45 min)

Pitkäaikaishoidon päällikkö Elsa Pasma kertoi vanhusten palvelujen hoiva-asumisen palvelusetelin käytön vakinaistamisesta.

Pasma totesi, että hoiva-asumisen palvelusetelin otettiin käyttöön jo vuonna 2011. Vuonna 2014 lautakunta halusi täydellisen selvityksen palvelusetelin käytöstä ja kustannuksista. Nyt palvelusetelin vakinaistamista ollaan nyt viemässä lautakuntaan.

Palveluseteli on vaihtoehtoinen järjestämistapa, eli asiakas voi valita ottaako palvelusetelin ja ostaa palvelun sen avulla yksityisiltä markkinoilta vai tuleeko hän kunnan palvelun piiriin sitten kun kriteerit hoiva-asumiselle täyttyvät.

Palvelusetelissä kaupunki sitoutuu maksamaan tietyn summan palvelusta. Kaupunki maksaa palvelusetelin arvon suoraan hoiva-asumiseen. Pasma kertoi, että palvelusetelin arvoa on nostettu jo kaksi kertaa ja on nyt 100 - 3 000€ / kk riippuen nettotulorajoista. Palvelusetelin lisäksi hoiva-asumiseen on mahdollista saada myös asumistukea. Pasma kertoi, että he ovat arvioineet, että edullisimmissa hoivakodeissa pystyy asumaan takuu eläkkeen turvin.

Palveluseteleitä on pilotin aikana (1.3.2011-30.9.2015) tähän mennessä myönnetty 131, joista aktiivisia ovat tällä hetkellä 63, eli selvästi alle 10 % Espoon hoiva-

asumispaikoista. Pasma arvioi, että pienehköön käyttöön syynä saattavat olla se, että palvelusetelipaikkoja ei aluksi ollut paljon ja osa asiakkaista arvioi, että palvelusetelin käyttö on liian kallista. Lyytikäinen totesi, että palveluseteli-järjestelmä on asiakkaalle selvästi kalliimpi kuin kunnan omassa/ostopalvelu hoiva-asumisessa asuminen, jossa kustannukset ovat korkeintaan 85 % asiakkaan tulosta. Kysyttiin miksi hinta ei ole sama kaikilla palvelumuodoilla. Lyytikäinen vastasi, että ei osaa tähän vastata, mutta arveli, että palvelusetelijärjestelmä on tullut kaikkien muiden palvelujen päälle lisäämään asiakkaiden valinnanvapautta, eli asiakkaan maksettavaksi jäävä erotus on ikään kuin hinta siitä että asiakas saa valita itselleen parhaiten sopivan hoivakodin. Pasma totesi, että palvelusetelijärjestelmästä ei tule kaupungille mitään tuloja niin kuin perinteisessä hoiva-asumisen järjestämisessä. Silti palvelusetelin käyttö vähentää kaupungin kustannuksia (63 paikkaa vuositasolla noin 500 000€) ja hallinnollisia tehtäviä.

Todettiin, että palvelusetelijärjestelmä lisää kuntalaisten eriarvoisuutta.

Pasma kertoi, että asiakkaat ja palveluntuottajat ovat olleet tyytyväisiä saamiinsa palveluihin ja halusivat jatkaa palvelusetelin käyttöä. Joustavuus ja sijainti nousivat myönteisinä tekijöinä. Palvelusetelijärjestelmän etuna on, että palveluseteliasiakkaat voivat vaihtaa hoiva-asumisen paikkaa jos eivät ole tyytyväisiä palveluun, joka Pasma arvioin mukaan saattaa vaikuttaa palvelun laatuun ja hoiva-kotien innokkuuteen kehittää palveluita.

Kysyttiin palvelusetelihakemuksien hylkäämisestä ja Pasma kertoi, ettei yhtään ole hylätty jos asiakas on täyttänyt kriteerit.

Kysyttiin miten palvelusetelin tuottajat valitaan. Pasma kertoi, että kilpailutuksessa on edellytetty, että siihen osallistuvat hoivakodit ovat myös palvelusetelin tuottajia. Lisäksi asiakas voi valita haluamansa hoiva-kodin, jolloin palveluntuottajalta edellytetään selvitys palvelusta. Kysyttiin onko tuottajia hylätty ja Pasma kertoi, että on jouduttu hylkäämään esimerkiksi silloin kun ympärivuorokautista hoitoa ei hoivakodissa olla pystytty järjestämään tai kun hoivakoti ei muutoin täytä palvelukonseptissa mainittuja asioita. Kaikki palvelusetelipaikat ovat kunnan valvontavastuulla.

Kysyttiin miten palvelusetelin arvon määräytymistaulukko suhteutuu muihin pääkaupunkiseudun kuntiin. Pasma kertoi, että Espoossa ollaan parhaimmalla tasolla, mutta hyvin lähellä Helsinkiä ja Vantaata.

Kysyttiin onko palveluseteli voimassa silloinkin kun asiakas on sairaalassa. Pasma kertoi, että kyllä on. Hoiva paikka on asukkaan koti ja sitä ei irtisanota sairaalassa olon aikana.

7. **Ajankohtaiset asiat (klo 14.15-14.45, 30 min)**

Vanhusten palvelujen johtaja Matti Lyytikäinen kertoi ajankohtaisista asioista.

Lyytikäinen totesi että vanhusten palvelujen ajankohtaiset asiat liittyvät pitkälti edellä esitettyihin asioihin. Päivystysosaston johto on valittu ja henkilökunta pääsee itse kehittämään toimintaan.

Saattohoito yksikön käynnistäminen Puolarmetsän tiloissa on toinen iso asia. Rekrytointia ollaan käynnistämässä ja työryhmä on miettimässä toiminnan sisältöä.

Palveluseteliasiat: edellä esitetyn lisäksi olemme tarkistamassa kotihoidon palveluseteliä. Tässä tavoitteena on ratkaista yksityisissä palvelutaloissa asuvien asiakkaiden mahdollisuus kotihoitoon joko kunnan tai yksityisen palvelutalon henkilökunnan tuottamana.

Lääkkeiden koneellisen annosjakelun käyttöönotto alkaa kotihoidossa. Koneelliseen lääkkeenjakeen panostamalla vähennetään lääkkeenjakevirheitä ja parannetaan oleellisesti kotihoidon asiakkaiden potilasturvallisuutta. Tällä hetkellä asia on markkinaoikeuden käsittelyssä, mutta toivomme, että kilpailutusta ei tarvitsisi aloittaa alusta.

Talousarviosta on keskusteltu valtuustoryhmien kanssa. Tämän päivän ennusteen mukaan vanhusten palvelujen budjetista säästyy noin 2 miljoonaa euroa, mikä johtuu päivystysosaston käyttöönoton viivästyisestä. Tämän lisäksi hoiva-asumista on käytetty vähän ennustettua vähemmän.

NOPSA:n suunnittelu etenee. Tämän hetkisen tiedon mukaan yksikön toimintaa päästään käynnistämään aikataulussa ensi kevään aikana.

Ikääntymispoliittinen ohjelman (IPO) työstämisessä, jonka seminaarissa suuri osa vanhusneuvostoakin oli mukana, on nyt menossa kirjoitus vaihe. IPO tuodaan vanhusneuvostoon käsiteltäväksi joulukuun kokoukseen. Sote uudistus ei vaikuta IPO:n työstämiseen, koska siinä ei oteta tarkkaa kantaa vanhusten palvelujen

organisointiin vaan siinä enemmän linjataan kunnan laajemmat velvollisuudet. Kysyttiin IPO:n hallinnollisesta käsittelystä. Lyytikäinen totesi, että työryhmän toimeksiannon määräaika on 2015 vuoden lopussa. Tämän jälkeen on mietitty lausuntokierrosta ja käsittelyä kaikissa lautakunnissa jota se koskee. Tämän jälkeen asia voisi mennä kaupungin hallituksen kautta valtuustoon. Puheenjohtaja tukee suunniteltua menettelytapaa. Todettiin, että uusi kuntalaki muuttaa strategisten suunnitelmien tarvetta ja tämä IPO tulee olemaan viimeinen latuaan.

Kysyttiin veteraaniasiain neuvottelukunnan kokouksen aiheena olevasta takaisin soitto järjestelmästä ja pitäisikö sellainen olla muissakin kuin terveysasemien palveluissa. Lyytikäinen totesi että asia selvinnee ko. kokouksessa.

Kysyttiin onko kaupungilla suunnitelma postin ja AKT:n lakon aikaisen ateriakuljetuksen turvaamiseksi. Lyytikäinen totesi, että pitää selvittää ovatko ateriakuljetukset lakon piirissä vai ei.

8. Osallistuva Espoo -poikkihallinnollisen ohjelmaan kuuluvan

Vaikuttamistoimielimet ja uusi kuntalaki -toimenpiteen esittely (klo 14.45-15.15, 30 min)

Vanhusneuvoston sihteeri Niina Savikko kertoi Osallistuva Espoo -poikkihallinnollisen ohjelmaan kuuluvan Vaikuttamistoimielimet ja uusi kuntalaki -toimenpiteestä.

Kyseessä on kaupungin sihteerin Mari Immosen vetämä toimenpide, jonka tarkoituksena on informoida kuntalain vaikuttamistoimielimiä koskevista sääntömuutoksista viranhaltijoita, luottamushenkilöitä ja vaikuttamistoimielinten jäseniä. Lisäksi tarkoituksena on tunnistaa ja kuvata valmistelu- ja päätösprosessien hyviä käytäntöjä, joissa vaikuttamistoimielimet ovat voineet osallistua ja vaikuttaa. Toimenpiteessä pyritään edistämään ja laajentamaan hyvien käytäntöjen käyttöönottoa ja tapoja ottaa vaikuttamistoimielimet oikea-aikaisesti mukaan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun ja seurantaan.

Vaikuttamistoimielimet ja uusi kuntalaki -toimenpiteellä lisätään viranhaltijoiden ja vaikuttamistoimielinten tietoisuutta kuntalain muutoksesta sekä käytännöistä ja keinoista, joilla valmistelu- ja päätösprosesseihin voi vaikuttaa. Vaikuttamistoimielimet ja heidän edustamansa väestöryhmät saavat mahdollisuuksia vaikuttaa yhteisiin asioihin. Viranhaltijat saavat tietoa siitä, millaisia keinoja valmisteluprosessissa voi

käyttää eri vaikuttamistoimielinten näkemysten kartoittamiseksi. Valmisteluun ja päätöksentekoon saadaan laajempaa kokemustietoa ja voidaan hyvissä ajoin ottaa huomioon asian vaikutuksia eri väestöryhmiin, mikä voi johtaa valitusten vähenemiseen. Tämä tehostaa toimintaa, jolloin saadaan myös kustannussäästöjä.

Toimenpiteen tuotokset, keinot ja aikataulu:

Tuotos	Keino	Aikataulu
Lakimuutos ja sen johdosta tehtävät muutokset on läpikäyty vaikuttamistoimielinten ja keskeisen viranhaltijajohdon kanssa	Pidetty esitys ja käyty keskustelu vanhusneuvoston kokouksessa	19.8.2015
Kartoitettu vaikuttamistoimielinten vaikutusmahdollisuuksien nykytila	Ryhmähaastattelu vanhus- ja vammaisneuvostolle sekä nuorisovaltuustolle	kevät 2016
Kuvattu hyvät käytännöt ja osallistumisen keinot	Ryhmähaastattelujen tulosten purku	kevät 2016
Tehty tarvittavat tarkennukset kaupungin valmisteluohjeisiin	Tulosten mukaisten valmisteluohjeiden päivitykset	syksy 2016
Tehty seurantakysely vaikuttajatoimielimille ja viranhaltijoille tehtyjen toimenpiteiden vaikutuksista	Kyselylomake	syksy 2017 – kevät 2018

Työryhmään kuuluu konserniesikunnasta: Mari Immonen, Riitta-Liisa Kammonen ja Tuula Miettinen. Lisäksi työryhmässä ovat vaikuttajatoimielinten sihteerit Sirkku Kiviniitty (vammaisneuvosto), Niina Savikko (vanhusneuvosto) ja Elina Rautiainen (nuorisovaltuusto)

Laajennettuun työryhmään toivotaan lisäksi yksi osallistuja kustakin vaikuttamistoimielimestä. Vanhusneuvosto valitsi osallistujaksi Leevi Väisäsen ja hänen varalleen Marja-Liisa Lahtisen.

9. Muut asiat (15.15-15.30, 15 min)

9.1. Terveiset Rakennetaan kaikille ryhmästä: Meri Matti (koulu ja uimahalli)

Esko Meuronen kertoi että Rakennetaan Kaikille työryhmässä on nyt päällimmäisenä keskustelu koskien Meri Mattia. Asia liittyy alkaneisiin budjettineuvotteluihin

aikataulun osalta. Kilpailutus sekä koulutusta että uimahallista tehdään ensi vuonna. Työryhmässä on paljon keskusteltu miten rakennuksista saadaan esteettömiä liuskoineen.

Keskusteltiin myös muiden uimahallien haasteista ja todettiin että ne kaikki eivät ole esteettömiä ja remonttien aikaiset uudistukset eivät ole kaikilta osin onnistuneita.

9.2. Siilinjärven pakolaiskeskuksen jätevesien puhdistus

Marjaterthu Einiö kertoi että Siikajärven asukkaat ovat huolissaan vesien puhdistamisesta Siikajärvelle avatun vastaanottokeskuksen vuoksi. Merkkejä vesistön likaantumisesta on havaittu. Sovittiin että Marjaterthu Einiö kirjoittaa kuvauksen ongelmasta ja lähettää vanhusneuvoston sihteerille. Sihteeri välittää tiedon ympäristöterveydenhuoltoon ja ympäristötekniikalle, jotta asia tarkastettaisiin viranomaisten toimesta ja ryhdyttäisiin tarvittaviin toimenpiteisiin. Todettiin, että on outoa jos ympäristötekniikka ei olisi tähän ottanut kantaa. Todettiin että kun emme voi tietää miten asiat todellisuudessa ovat voivat huhut lähteä liikkeelle ja jo pelkästään epäluulon välttämiseksi on hyvä, että asia selvitetään ja jaetaan totuuden mukaista informaatiota.

10. Tiedoksi

Merkittiin tiedoksi: Pääkaupunkiseudun vanhusneuvostojen yhteisen kokouksen muistio ja kannanotto (liitteenä).

11. Seuraavien kokousten / tapahtumien ajankohdat

Vanhusneuvoston kokous

10.12.2015 klo 12.30-15.30

TV-studio, Valtuustotalo, Espoonkatu 5, [Kartalla](#)

12. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.14.

Olli Männikkö
puheenjohtaja

Niina Savikko
sihteeri

Lasse Hoffman
pöytäkirjan tarkastaja